

جایگاه جوانان در جامعه ی ایران

«شما جوانان کوشش کنید وحدت کلمه خود را حفظ کنید... شما در این زمان های طولانی که نبودید و ما مواجه بودیم با گرفتاری های زیاد و به زمان های اخیر که بودید و مواجه شدید با مصیبت ها، تمام این مصیبت ها از اجانب بود.»

«شما جوانان کوشش کنید وحدت کلمه خود را حفظ کنید... شما در این زمان های طولانی که نبودید و ما مواجه بودیم با گرفتاری های زیاد و به زمان های اخیر که بودید و مواجه شدید با مصیبت ها، تمام این مصیبت ها از اجانب بود. آنها می‌خواهند باز هم همان مسایل را با عمال خیبت خودشان در مملکت ما برقرار کنند... شما جوانان برومند، در هر جای ایران که هستند ناند بسدا، باشند، با بسدا، از حقه، خدمتات، دفاع کنند.» (بخش، از سخنان، امام خمین، دنا، ۷، حهانا،)

نگاهی خردمندانه به پیام ها، اعلامیه ها و سخنرانی های امام خمینی(ره) در طول سال های قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، این نکته را آشکار می کند که چگونه ایشان از سر آگاهی، نسل جوان جامعه را مخاطب قرار داده اند و آنان را به طرف قله های شرف و انسانیت رهنمون کرده اند و از این رهگذر پیروزی و تداوم انقلاب را ممکن ساخته اند. امام خمینی(ره) در حکومت اسلامی برای جوانان حقوقی قایل بوده اند و نیز برای آنها تکالیف و وظایفی نیز برشمرده اند و این امر را بدون تکیه بر هویت مذهبی و ملی میسر نمی دانستند. امام(ره) پس از پیروزی انقلاب اسلامی در جهت نوسازی و سامان بخشی مسایل کشور امید خود را به جوانان بستند و اداره ی کشور را با همت و بصیرت جوانان میسر دانسته اند و سفارش کرده اند: «امید من به شما جوانان است... که ان شاءالله مقدرات کشور ما، بعد از این در دست شماها باشد.» و «من همیشه از خدا خواسته ام که شما جوانان بتوانید معضلات کشور در زمینه های مختلف را حل کنید.»

در این ارتباط «مرتضی میردار» معاون تاریخ شفاهی مرکز اسناد انقلاب اسلامی در گفت و گو با پژوهشگر گروه اطلاع رسانی ایرنا در خصوص نگاه امام(ره) به نسل جوان، گفت: امام خمینی(ره) بر این باور بودند، نسلی که جامعه را به طرف رشد و تعالی سوق می دهد، نسل جوان است با مروری بر منظومه ی فکری امام(ره) این نتیجه به دست می آید که ایشان در دوران جوانی نسبت به تحول های اجتماعی و سیاسی جامعه بی تفاوت نبوده اند و به صورت پی در پی با آن درگیر بوده اند و همین امر نیز باعث شد که در خصوص تحولات اساسی جامعه که به وسیله ی جوانان رقم می خورد، حساسیت نشان دهند و بی اعتنا از کنار این نسل پویا و اثر گذار عبور نکنند و جوانان را منشا همه ی تحولات یک جامعه بدانند.

**وظایف جوانان

امام خمینی(ره) در طول سال های مبارزه برای پیروزی انقلاب و پس از آن وظایفی برای نسل جوان و آینده ساز جامعه برشمرده اند. ایشان جوانان را به عنوان سرمایه ها و ذخیره های الهی نام برده اند و با ارزش دادن به جایگاه نسل جوان در کشور آنها را به طرف مبارزه علمی و عملی برای اهداف عالی انقلاب اسلامی آماده ساخته اند و تشویق به آموختن همیشگی و کسب ارزش و معنویات از روحانیت و علمای متعهد اسلام را توصیه می کردند: «من در اینجا به جوانان عزیز کشورمان به این سرمایه ها و ذخیره های عظیم الهی به این گل های معطر و شکفته جهان اسلام سفارش می کنم که قدر و قیمت لحظات شیرین زندگی خود را بدانند و خودتوان را برای یک مبارزه علمی و عملی بزرگ، تا رسیدن به اهداف عالی انقلاب اسلامی آماده کنید... نکته دیگری که از باب نهایت ارادت و علاقه ام به جوانان عرض می کنم، این است که در مسیر ارزش ها و معنویات از وجود روحانیت و علمای متعهد اسلام استفاده کنید و هیچ گاه و تحت هیچ شرایطی خود را بی نیاز از هدایت و همکاری آنان ندانید.»

همچنین امام(ره) در خصوص وظیفه جوانان به شاخص هایی همچون دفاع از شرافت و حیثیت، عتوفت و رحیم بودن اشاره کرده اند: «جوانان عزیزم که چشم امید من به شماست با یک دست قرآن و با دست دیگر سلاح برگزیده و چنان از حیثیت و شرافت خود دفاع کنید که قدرت تفکر توطئه علیه خود را از آن سلب نمایید. چنان با دوستانتان رحیم باشید که از ایثار هر چند دارید نسبت به آنان کوتاهی ننمایید.»

از دیگر وظایفی که ایشان برای جوانان بر شمردند؛ درک تعالیم اسلامی برای رویارویی با فرهنگ غیر خودی، مجهز شدن به سلاح تحقیق، مطالعه و کسب هویت اسلامی است. امام راحل درباره ی وظایف جوانان فرموده اند: «بر شما جوانان مسلمان لازم است که در تحقیق و بررسی حقایق اسلام در زمینه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و ... اصالت های اسلامی را در نظر گرفته و امتیازاتی که اسلام را از همه مکاتب دیگر جدا می سازد فراموش نکنید. مبادا فردا قرآن مقدس و آیین اسلام را با مکتب های غلط و منحرف کننده ای که از فکر بشر تراوش کرده است خلط نمایید.»

همچنین امام (ره) به خودسازی و پرورش فضایل انسانی در جوانان اعتقاد داشته اند و فرموده اند: «جهاد اکبر، جهاد در راه سازندگی خودتان است که برای مملکت خودتان بعدها مفید واقع بشوید. خدمتگزار باشید از همین سنین باید شروع بشود... اگر چنان چه شما شناختید خودتان را و فضایل انسانی را در خودتان ریشه دار کردید، آن وقت در همه مراحل پیروز هستید، مملکت تان را می توانید نجات بدهید.»

امام خمینی (ره) با توجه به اعتمادی که به نسل جوان جامعه داشتند، جوانی را به منزله ی ذخیره عزت و اقتدار کشور تلقی می کردند و از آنان انتظار داشتند که خویشتن را برای ایفای مسوولیت های ملی و مردمی مجهز و مهیا سازند.

مرتضی میردار در خصوص اعتماد امام (ره) به جوانان پس از پیروزی انقلاب اسلامی اظهار داشت: امام با اعتماد به نسل جوان دارای عقلانیت، منطق و سواد؛ مسوولیت های مهمی را در زمینه ی اداره ی جامعه به آنها واگذار کردند به این معنا که با نگاهی به ترکیب سنی اعضای نهادهایی چون: جهاد سازندگی، سپاه پاسداران، کمیته های انقلاب و بسیاری از نهادها و تشکلات عمومی دیگر متوجه این امر می شویم.

نگرش های واقع بینانه و گرایش های عادلانه دست اندرکاران مسایل جوانان به ویژه در سطح مدیریت کلان جامعه سهم مهمی در سلامت روحیه و اعتدال در شیوه برخورد آنان خواهد داشت. چنان که به یاری نسل جوان می توان آینده ای روشن را رقم زد به یقین

هرگاه جامعه، تمدن و نظامی رو به تباهی گذارده و آسیب پذیر شده، حاکی از یاس و انزوای فکری و اجتماعی جوانان بوده است. رفتار عاطفی مناسب و درک موقعیت و منزلت جوانان، عامل تاثیرگذاری در هدایت گری اندیشه ها و عاطفه های آنان خواهد داشت. امام خمینی (ره) همواره بر این امر تاکید می کرده اند: «روحانیون محترم باید به طبقه جوان روشنفکر که در خدمت اسلام و کشور اسلامی است و به همین جهت مورد حمله اجانب است، احترام گذاشته، آنها را چون فرزندان عزیز و برادرانی ارجمند بدانند و این قدرت بزرگ که مقدرات خواه ناخواه در دست آنها خواهد افتاد، از دست ندهند و از تبلیغات سویی که بر ضد آنها در این چند صد سال شده و آنها را در نظر بعضی طور دیگر جلوه داده اند، تا از تفرقه استفاده هر چه بیشتر برند، احتراز کنند.»

ایشان همچنین به علما و روحانیون توصیه می کردند که برخوردی محبت آمیز و دوستانه با جوانان داشته باشند هر چند ممکن است گاهی جوانان به بیراهه روند. امام راحل در این زمینه فرموده اند: «علما و روحانیون ان شالله به همه ابعاد و جوانب مسوولیت خود آشنا هستند ولی از باب تذکر و تاکید عرض می کنم امروز که بسیاری از جوانان و اندیشمندان در فضای آزاد کشور اسلامی مان احساس می کنند که می توانند اندیشه های خود را در موضوعات و مسایل مختلف اسلامی بیان دارند، با روی گشاده و آغوش باز حرف های آنان را بشنوند و اگر بیراهه می روند، با بیانی آکنده از محبت و دوستی راه راست اسلامی را نشان آنها دهید... اینها معتقدند که مواضع اسلام در موارد گوناگون همان گونه ای است که خود فکر می کنند به جای پرخاش و کنار زدن آنها با پدری و الفت با آنان برخورد کنید. اگر قبول هم نکردند، مایوس نشوید. در غیراین صورت خدای ناکرده به دام لیبرال ها و ملی گراها و یا چپ و منافقین می افتند و گناه این کمتر از التقاط نیست. وقتی ما می توانیم به آینده کشور و آینده سازان امیدوار شویم که به آنان در مسایل گوناگون بها دهیم و از اشتباهات و خطاهای کوچک آنان بگذریم...»

معاون تاریخ شفاهی مرکز اسناد انقلاب اسلامی در پایان سخنانش در خصوص پیامدهای توجه نکردن و اهمیت ندادن به نسل جوان جامعه گفت: هنگامی که نسبت به نسل جوان جامعه بی اعتنا و بی اعتماد باشیم در واقع نخستین نشانه های خمودگی جامعه مشخص و نمایان می شود، به این معنا که قوه ی عاقله جامعه نسل جوان است جوانی که فکر، خلاقیت و ابتکار دارد یعنی در واقع انگار خداوند همه ی خلقت و آفرینش را در این دوره قرار داده و همه ی این موارد در درون استعداد های نسل جوان است، بنابراین لازم است تا بستر کار را برای نسل جدید و مستعد امروزی با بهره جستن از کاوش ها و کوشش هاییشان در حوزه اندیشه و اجتماع فراهم کنیم تا با رشد روحی و سیاسی یک ملت رو به رو شویم.

*نقل قول های مستقیم از منابع زیر است:

- تبیان، دفتر شانزدهم، جوانان از دیدگاه امام خمینی (ره) تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)

- صحیفه امام، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)

*گروه اطلاع رسانی